

Szabó Magda

EN ROUTE

(A Für Elise második kötetének nyitófejezete)

Eleinte élveztem mindent, az ingerültség, amit Gianni gondoskodó szeretete ébresztett bennem, az épp a felnőtté válás nagy percét élvező kezdő utasban szelíd hálává csendesült: mennyi tapintattal, gyöngédséggel áll mögöttem Cili vőlegénye akkor is, mikor nincs a közelemben. Megható volt már a Pestig tartó út kényelmének biztosítása is, hát még a folytatás a nemzetközi vonaton, s ebbe épp most segít be a nyilván általa megfizetett kalauz, mert elképzelhetetlen, hogy csak úgy szíve nemességéből jutott eszébe a középkorú férfinak, hogy ott ugráljon köröttem, mikor megálltam a jegyemen jelzett kupé előtt, mögöttem a földre borított bőröndök reménytelen sokasága. Mire kettőt néztem, már vitte kofferjaimat ez az új kalauz, aki a vonatba lépés előtt csak rápillantott elkért útlevelemre, azonnal adta is vissza, több nekifutással a fölkébe cipelte a bőröndszörnyeket, fel is rakta őket a helyükre. Egymagam voltam a bécsi gyors egyik fölkéjének a birtokosa, leendő sógorom úgy váltott jegyet, hogy ha nem kíváncszom rá, ne kelljen megismerkednem senkivel. A kalauzt örökös utazásai során Gianni nyilván jól ismerhette, mert rendezgetés közben meg is kérdezte, mikor várható vonatjukra újra a mester, akit mindenki szeret ezen a vonalon, és szóljak, ha valami nem úgy van a fölkémbe, ahogy elképzelte, mert ő nem szeretne később szemrehányást hallani. Egyébként rövidesen indulunk, jó utat kíván.

Ott álltam a nemzetközi gyors luxusfölkéjében, tükrök és ismeretlen tájak képei közt, a megteendő utat szirtek, tavak, épületek fotói ígérték. Magam voltam, ahogy valaha álmodtam, később a kalauz visszatért egy köteg újsággal, folyóirattal, de amikor észrevette, hogy inkább a színházi lapok érdekelnek, félresöpörte a politikai tartalmú sajtót, és én ott ültem, mint egy fotómodell a filmmagazinok gyűrtjében. A kalauz az indulás percében megkérdezte, mivel minden illetékes látta már és kifogástalannak találta a jegyemet, ne kíséren-e át később az étkezőkocsiba, hisz reggel nyilván keveset ettem, vagy egyáltalán nem, talán jólesnék most valami frissítő az irdatlan melegben, később esetleg valami könnyű ebéd. Míg beszélt, csak a fülem figyelt,

a lelkem nem, éreztem, valami moccan alattam, a vonat megreszkedett, azután zaj nélkül elindultam Európa felé, és minden inkább foglalkoztatott volna, mint az étkezés lehetősége, eszem ágában sem volt kilépni ebből a tökéletes kényelemmel berendezett bársonykalitkából. Nagy perc volt életemben ez a parányi jelzés, az Ibitur rezzenése. Tudtam, Győrben csak két pillanatra állunk meg, míg az útlevelesek és vámosok fellépnek a vonatra, a kalauz közben többször benézett, mindig megkérdezte, nincs-e valami, amit tehetne értem, és mikor észrevettem, mosolyog, mikor látja, hogy én a filmmagazinban csak a színészképeket bámulom áhítattal, elszégyelltem magam előtte, és dacosan letettem a Wochenschaut. Előhalásztam a táskámból a német Platont, és elkezdtem olvasni. Meglepett, milyen szomorú lettem az emelkedett szövegtől, értettem én Platon érzését, csak iszonyúan untam. Amellett rám tört a vágy, elkezdtek hiányozni az enyéim, a város, a táj, a biztonság, hirtelen idegesített a futását alattam semmivel sem érzékeltető luxusvonat iparkodása, minden bosszantott, aminek azért kellett volna örülnöm, mert ezt vártam, csak hogy velem együtt járt valami, aminek fellépésével nem számoltam addig: a felcsapó honvágy. Sokat utaztam életemben, ritkán a magunk vagy – később, a férjem halála után – a magam örömére, igazi nyomot ez a legeslegesítő hagyott bennem, amelynek látszólagos nyugalma mögött ott reszketett az ismeretlentől való rettegés, az enyéim hiánya. Úszás oktatása alatt éreztem kisgyerekként ezt a sajátságosan testi félelmet, ami a fülkében váratlanul elfogott, mikor az úszómester visszavette kampós tartóbotját, és nélküle zavart a mély vízbe – később szerencsére elmúlt, étkezni nem mentem át a büfékocsiba, egyáltalán sehová sem mentem, néztem ki az ablakon, és éreztem, ilyen messzinek még sosem érzékelttem a messzít, mint míg egyre távolabbra kerülök mindentől, amit eddig ismertem. Győrben valóban megálltunk, a fülkém megtelt hatósági személyekkel, akik levétették bőröndkrokodiljaimat, egyet közülük egészen kiürítették velem, láttam, a kalauz is ideges, de sokkal később raktam csak helyére az eseményeket, a kalauz nem attól félt, hogy valami tilos kerül elő a bőröndből, hanem hogy sokáig kell szem előtt tartania a rettenetes és több mint félszáz éves, idomtalan és luxuskocsiba nem illő bőröndöket. Az útlevel-ellenőrzés alatt erősen megnéztek, úgy szerettem volna megkérdezni, milyennek találják, a képről is, a valóságban is egy sovány, alacsony, középen elválasztott, vállig érő hajú tizenhét éves lányt láthattak, akinek flammáta ruhája éppen akkor buggyant elő,

azt reméltem, hogy nem látszik rajtam, milyen zavarba hoztak láttán az emlékek, végre a vámosok, útlevelesek eltűntek, az emlék is visszabújt abba a kamrába, ahol állandóan tartottam, meg kellett öregednem, mire ráeszméltem, az ismeretlen és állandóan bennem élő múlt emlékanyaga nélkül nem tudtam volna leírni egyetlen használható sort sem, jelent ábrázolni, jövőt elképzelni a múlt helyébe. Mikor mindenki eltűnt, a kalauz már nem tett vissza a bőröndök közül egyet sem, hiszen elérjük lassan a határt. Azt hittem, összeesem, mikor úgy melleleg még közölte, készüljek fel változásra: a győri MÁV-igazgatót felhívta Forstler professzor úr intézetéből valaki, és jelezte, kérjenek meg, szálljak le Hegyeshalmon, onnan az ő autójuk visz be Bécsbe. Megdicsőülten nézett rám, ki lehet ez a sovány, akinek a nemzetközi gyors is kevés, autón szállítják, meg ne lökjék már a pályaudvaron. Lehet, hogy csak képzeltem a gondolatait, mert nem jelzett az arca, én egyáltalán nem örültem a műsorváltozásnak, soha életemben nem szerettem a meglepetéseket. Mit csinállok én Hegyeshalmon, miért szálljak le, miért jönnek értem, miért nem maradtak meg a megállapodásnál, hogy a Westbahnhof peronján majd megismernek, addig állok a vonat mellett, míg észre nem veszik az anyám már telefonon jelezte ruhát, kalapot rajtam, a kalauz látta, hogy nem boldog meglepetést szerzett a hírrel, ez meglepte, mert a professzor közismert Mercedesese nem volt akármilyen berendezésű, és nyilván a Hausdamét küldi majd a kisasszonyért, felfoghatatlan, hogy nem örül neki. Hausdame, tűnődtem, tudtam, hogy ilyen segítségnek lennie kell ott, a grófnő nem vállalhat háztartási vagy fürdőügyi tennivalókat. Boldogabbnak kellett volna lennem, de nem voltam, apai örökség volt a kelletlenség minden nem eltervezett mozzanatra. Már nagyon közel voltunk a határhoz, mikor új közegek jöttek, akkor már nemcsak magyar vámosok és útlevel-ellenőrök, de osztrákok is. Először szólt hozzám idegen hatóság úgy, hogy felelnem kellett: „Reiseziel, Fräulein?” – hála istennek, megértettem, az érdeklő, miért utazom. Mondtam, amiben apámmal megállapodtunk: „Sommerfrische und Sprachstudien.” Megértették. A vonat közben megállt, és a kalauzom elkezdte a szörnyeket lefelé cipelni, én utolsónak ereszkedtem le a tökéletes ismeretlenségbe a határállomáson. Soha nyomorúságosabb és bánatosabb utazó nem léphetett le a vonatról, soha tanácstalanabb ténfergő nem állhatott a hatóság megszállta vonat mellett, mint én, aki zavartan, idegesen csak néztem, és nem láttam senkit, nyilván nem volt még a közelben sem a Mercedes, amely rám

vár. Álltam tanácstalanul, viszonylag sokáig, míg a mindkét nemzetbeli vasutasok gyanakvó figyelmét felkeltő ácsorgás véget nem ért, mert mikor leléptem a vonatról, nem volt Hegyeshalom állomásán sem autó, sem feltehetőleg valamit felém lengető személy. Álltam, valahogy megalázzottan, kicsit félve, sután, az egyetlen realitás, ami mégis könnyebbé tette a perceket, a felismerés, hogy a táj ideát megodaát megint csak teljesen azonos, és akkor újra eszembe jutott Trianon, Trianonról Cili, aki tudná, mi legyen váratlan esetben, Ciliről meg Mihály és az egész kislánykori koncepció a határok abszurditásáról. Valaki megszólított, megkérdezte, mire várok, csak nem akarok gyalog nekiindulni Bécsnek, közöltem, nem, csak késik, aki magával visz. Azt hiszem, csak képzeltem, hogy sokáig megvárattak, én már kétségbeesésemben a kalapomat is levettem, amit a vonatról lelépve, ahogy az akkori illem kívánta, gondosan fejemre illesztettem. Végre túl a határsorompón és az őrházakon láttam, hogy egy kocsi közelít, egy bámulatosan szép fekete autó, olyan, amilyenből csak egy van, az egyetem rektorának, és a kocsiból kiszáll egy hölgy, nagy szalmakalapot visel, és hihetetlenül elegáns. Szőke, napszemüvege van, mint a filmekben Dietrichnek, felém int egy pici zsebkendővel, iratit nem ő viszi az osztrák határőrökhöz, hanem a sofőrje, a határon egyébként ismerhetik, nyilván sokszor megtette ezt az utat. A hölgy a határsorompó mellett átlép magyar földre, és elindul felém. Életem örökre rögzült pillanatai között külön kancsal világításban marad meg ez a kép a hegyeshalmi állomáson: túl a határsorompón sofőr ugrik ki egy óriási kocsiból, ajtót tár egy hölgynek, kilépni is segít neki, az meg régi jó ismerősként áthalad az osztrák határőrök között, bólint a magyar hatósági közegeknek, és elindul felém. Nem kellett keresnie, egymagam álltam rémült arccal a döglött krokodilokhoz hasonlító dagadt bőröndök között, ahogy egyre közelebb haladt felém, elbámultam a külsején: tökéletes játékszer nőben, csupa apró fürt a haja halványlila, nagy szélű, íriszekkel díszített nyári kalapja alatt, mindene pici, szája, füle, orra, harmincnégyes lehet, a cipője szokatlan magas sarkú, és a ruhája, ahogy abban az évben divat, jó arasszal ért lejjebb a térdénél. Valami könnyű, lebegő öltözetet viselt, az is csupa virág, mint a kalapja, úgy összességében minden halványlila rajta és vele, a retikülje, az ékszerei, a füléből majdnem vállig lógó, hosszú ametiszt vízesés fülbevaló, fél kezéről akkor hámozta le cikláment idéző kesztyűjét, legalább harminchat-harmincnyolc fok volt azon a nyáron, érzésem nyarán a határon, akkor még nem sejtet-

tem, a hölgy mitől nem vált verejtékessé, még verte a brutális nap; addig a napig nem ismertem a légkondicionált autómobil.

Elébe merészkedtem pár lépéssel, mert félreérthetetlen módon intett a lehúzott kesztyűvel, én nem intettem üdvözlésképpen, csak bókkoltam, nem tudtam, milyen nyelven szólít meg, de tudtam, ki visz most magával.

Julius megírta apámnak, hogy a Hausdame a feleségének gyerekkortól bizalmas barátnője, egy Galíciában elesett huszártiszt özvegye, Baronin Dominique, valamikor intézeti társak voltak Francia-Svájcban, és később tapintatos módot kerestek, hogy a megözvegyült hölgyet és kislányát anyagi tekintetben segíthessék. A bárónő otthont kapott a vízgyógyintézetben, és nem érezhette, hogy baráti szívvvel kínált kegyelemkenyér jutott neki, mint Hausdaménak ugyancsak volt tennivalója, Julius felesége, a grófnő, Maria Leopoldine rászorult a segítségre, Európa arisztokráciája után a már meggyőzött Amerika fedezte fel magának Forstlerau csodavizét s a professzor és orvoskara eredményes munkáját. A vízgyógyintézet konyhája híres volt, annyira híres, hogy valamivel távolabb a gyógyító részlegtől, betegszobáktól, medencéktől, a híres Philosophen és Zyklamen út egyesülésén kis étkezdét tartott fenn az intézmény, a bárónő nagy terhet vett magára, mikor ennek az irányítását is átvette, de vállalta örömmel, mert ennek fejében az apjavesztett kislány ugyanabban az arisztokratálynokot képző intézetben nevelkedett, ahol az anyja és a grófnő, nem kényszerült a katonaárvák internátusába. Istenem, miért hagytál meg egyetlennek közülük? Ha Bécsben átfut velem a kettes villamos a Theresianum előtt, kimondom magamban: Hertha, és elpárasodik a szemem.

Tudtam, a hölgyet Baroninnak kell szólítanom, és a keresztneve Dominique, ezt persze csak tudhattam, nem használhattam. Ahogy felém tartott, olyan üde volt, mintha nem kánikulában jött volna el a határig, elképzelt koránál sokkal fiatalabbnak láttam, de kor nélkülinek érezkeltem, tudtam, nálam idősebb lánya van. Láttam rajta, nagyon kedves akar lenni, inkább kedves, mint formális. Örökké rajtam maradt hivatalos nevemet ő találta ki, az Ágyai Szabóval nem tudott mit kezdeni, nem állt rá a szája, hát átalakította Szabó von Ágyaira, sokáig próbálhatta, mire megtalálta a civilizált megszólítási formát. A gy betűt törölte, pontosabban zs-vel pótolta, az Ágya helynevet meg franciásra csiszolta, mikor rám kiáltott olyan áradó derűvel, mintha én tennék szívességet neki, hogy itt állhat a tűző napon, és meg mellett tennie miattam, illetve a régen halott Gyula bácsi miatt

az utat: „Bienvenue, mademoiselle, bienvenue en Autriche!” A sofőr, aki mögötte állt, tisztelegéssel köszönt, és mondta utána, amit hallott, csak a neki szóló utasítás szerint: „Kisztihand, Fräulein von D’Azsa”. Én mindkettőtől Willkomment vártam, utóbb kiderült, a professzorral otthon, egymás között sose beszéltek németül. A sofőrnek udvariasan válaszüdvözetet intettem, a bárónőnek – akiről utóbb kiderült, hogy ha teheti, egyetlen szót nem szól az anyanyelvén, csak olyan esetben, amikor az idegen nem boldogul a franciával vagy az angollal – megint pukedliztem, és a hátamon csorgott a verejték az ideges nyugtalanságtól, ki tudom-e mondani, amire apám figyelmeztetett, a bók mellé a hivatalos visszaigazolást: „Baronin”. A hölgy egészen közel állt hozzám, friss illat párolgott ruhájáról, s ez az egész parányi dáma olyan valószínűtlenül ép volt a szikár föld és a szenvedő, gyér lombú bokrok előtt, hogy azonnal megéreztem emberi erejét: ez a nő állja azt a sorsot, amit Isten kiszabott rá. Nem olyan volt, mint egy osztrák katonatiszt özvegye, inkább mint egy színésznő, aki valakit alakít, akit azonnal szívébe zár az ember. Hogy nem szólhatok németül, hanem azonnal franciául kell beszélnem, megrázott, de nem rémített, a semmiségek, amelyek ilyenkor, első találkozás idején cserélgethetők, már vérünné váltak az iskolában Möszejó révén. Meg tudtam nyugtatni, hogy az utazás túrhető volt, kényelmes, *je ne suis pas fatiguée, au contraire, et me fait un grand plaisir faire la connaissance d’un membre de la famille du Professeur Forstler*. A sofőr ismét kitérte az ajtót, először a bárónő lépett be, utána én, nagyot szívtam az illatos, citrusleheletű, mélyhűtött levegőből. *C’es ravissant* – hallottam Dominique szopránját –, *et ne pas sentir la chaleur?* Rámosolyogtam: az emlék visszahozta Möszejót, ahogy azt magyarázza, a voltaképp jelentéktelen semmiségek átvisznek a nehézségeken, mint a hídon, beszélni nem kell, *mes enfants, il faut bavander*. Éreztem, sikerült a belépésem Ausztriába, azt is, amit Dominique közölt, a professzor úgy találta, kényelmesebb lesz, ha értem küldi a kocsiját, ma nincs bent egyetlen napja, tudja nélkülözni a nagy kocsit, amiben poggyászaim is elférnek. A poggyász, Jézusom! – ez volt az első ütés, amit a simán megúszott határátlépés idején kaptam, akkor eszméltem rá, a nagykövet külsejű sofőr hátra, a csomagtartóba már begyömöszölte szegyeteljes szörnyeimet. Tudtam, hogy nem tesz erről említést senki, nem is tett, azazhogy igen. „D’Azsa kisasszony történelmi jellegű csomaggyűjteménye bámulatos – mondta Dominique. – Valaki elárulta önnek, ma chère, hogy a grófnő szenvedélyes szerelmese minden sa-

játszágos bórárúnak? Az istálló mellett – remélem, szívesen lovagol, a magyarok híresek erről – halomban áll olyasmi gyűjtemény, mint amit ön hozott magával. Ön olyan szeretetre méltó – így mondta –, »amiable«, D’Azsa kisasszony.” Nem tudtam, mi fáj jobban, hogy a holmim istállóba való, vagy a lehetőség, hogy a Lidikáéknál szerzett gyakorlat birtokában esetleg ráültenek egy lóra. Láttam a tükörből, a sofőr egy parányi mosollyal üzent: hagyjon rá mindent, kisasszony, örüljön, ha félreértették. Ez nálunk itt olyan ház, ahol okosabb nem figyelmeztetni senkit a tévedéseire. Néztük egymást a tükörben, a kocsi futott, a szervek intettek a sofőrnek, menjen tovább, nem volt vámvizsgálat, az útlevelemet se kérték, fel se kellett nyitni a kocsit, mindenki ismerte a bárónőt, futottunk valami teljesen magyar dunántúlinak ható területen előre, aztán váltott a táj, az erdők ritkultak, nagy forgalom volt az országúton, először láttam valamit, ami megdöbbenett, nem értettem, miért kenik be itt az út menti fákat meszszel. Dominique megkönnyítette számomra az utat, azt mondta, feltételezi, nekem most az a jó, ha az egész napi utazást kiheverem addig, míg az intézetben, ahová visz, átvesznek, hát hallgassunk, és ha akarom, nézzem a vidéket. Addig szemléltem lelkesen a meszelt fákat, míg arra nem ébredtem, hogy alighanem elaludtam, úgy keltem át a Lajtán, hogy nem vettem észre, és feltehetőleg Bécs közelében járunk; míg én szenderegtem, az országutat is elhagytuk. Mikor már újra tudtam figyelni, megpróbáltam valahogy megismerni, merre járhatok, persze hiába, nem tudtam kitalálni, melyik úton visznek, nem igen volt épület, inkább bozót, s mintha láttam volna valami műemléket is, valami kálváriát vagy mit, de igen szegényes helyen, az országúton.

Dominique megtanított rá, hogy viselkedik az ember, ha el akarja hitetni valakivel, aki elaludt mellette a sok izgalomtól meg a korán keléstől, mi sem történt, ott folytatta a mondatot, ahol logikus megjegyzés volt tehető. Ez már az egyik külváros, hallottam, nem nagyon érdekes, bár most hagyttunk el egy olyan emlékművet, amelyet jobbára csak járatos városismerők tartanak számon. D’Azsa kisasszony, most azon az úton megyünk, amelyen valamikor a keresztes hadak idején a Szentföldre indulók elhagyták a várost, itt is álltak azok, egy kis emelkedőn, akik a lovagokat visszavárták. Ez már csaknem Wien.

A kocsi rándult egyet, nagy kanyar következett, s a zavaros, a teherforgalom miatt majdnem áttekinthetetlen kereskedelmi útról a városi közlekedési rendbe kapcsolódtunk, egyetlen épületet nem ismer-

tem fel, amit fel kellett volna, hiszen filmen, híradóban is láttam, de a kilátást a pestinél lényegesen élénkebb közlekedés elfogta a pillantásom elől. Dominique igazán mindent elkövetett, hogy szórakoztasson, elmondta, ahová visz, ahol az intézetem áll, a legérdekesebb részek közé tartozik, valamikor az volt az irgalom és irgalmasság, a betegellátás és adakozás területe. Sok háború volt a történelem folyamán – ki tudta mondani, csak a pillája rezzent egyet, és abban a percben szerettem Dominique-ot, mert ahhoz meg nekem volt érzésem, hogy egy rezzenő pilla alapján rekonstruálni tudjam valaki emlékei között egy harctéri halált halt tiszt felbukkanó árnyékát. – „Majd látni fogja, ha már szabad lesz önállóan sétálnia, olyan kerületben él, ahol Schubert meg Beethoven bérelt szobát, és az átlagosnál is nagyobb a zöld terület. Professzor úr üzeni, a sofőr minden vasárnap eljön a kisebbik kocsival önért, és elviszi a templomba, a Dorotheergasséba, a templom ugyan a luteránus felekezeté, nem a kálvinistáké, de a professzor úr úgy emlékezett, önök majdnem azonosak.” Elképedtem Julius emlékezetén, mikor járt ő még nálunk, Ottományban Gyula bácsival kálvinista templomban, hogy nem felejtette el, én vasárnap templomba megyek, és hol lelem a nekem valót ebben a katolikus jellegű nagyvárosban. A kocsis ígéretének is megörültem, egyáltalán mindennek örültem, már fáradt se voltam, csak kicsit izgatott.

Váratlanul azt éreztem, boldog vagyok, eddig minden nagyszerűen ment, a végén kiderül, jobban tudok franciául, mint képzeltem, csak nem vettem észre, mert Möszejó sose tett fel előre meg nem beszélt vagy könyvben gyakorlatként nem közölt kérdéseket, mi mindig Gallia megszállásával foglalkoztunk. Ahogy közeledtünk, felélénkültem, a sofőr szeme változatlanul felém fordult olykor, az, amit az arcom mutatott, vidámmá tette, szemmel láthatólag büszke volt városára, amely most kezdett lassan felfogható látvánnyá alakulni. Még nem tudtam, hol járunk, hogy az melyik utca, amelyen villamos és autóbusz jár, amelyiken most hagytuk el a kémiai intézetet: a környék II. József-re kellett volna hogy emlékeztessen, de Ananké azt sem sugarta meg, hogy évek múlva naponta vendég leszek a vegyszerillatú kis palotában. Ahogy futottunk, úgy láttam, az utcák tiszták, a házakon sok ablakban virág, egy nagy téren is áthaladtunk, Dominique rámutatott a villamosra, az állt rajta: Grinzing. Elbámultam a percen, mikor a valóság összekocant valami képzelttel: mintha velem szemben lépegetett volna Erzsébet királyné pusztán amiatt, hogy mióta élek, tudtam róla. Megpróbáltam összeilleszteni, előkeresni Graál Adél

órái közül azt az anyagrészt, amely erre a percre rímelt volna, azaz, hogy míg Kőszeg várát Jurisich védte nálunk itthon a török támadás ellen, Sobieski János szépen átlovagolt a hátszágokon, és segített megmenteni azt a várost, amely nélküle nyilván megsemmisül a török ágyúesőben, mi meg végre megszabadulunk két hatalom elnyomásától. A sofőr halkán figyelmeztetett, nézzek magasra, ott fut a magasvasút, megbámultam, nézzem a Népszínházat is, ahol szép operetteket láthatok, a város első védőgyűrűjét azonnal átlépjük, a Gürtel egyik mindjárt elért utcája már jelzi új otthonomat. Ráhajtottunk a régi széles útra, láttam a sarkon postát, patikát, büszke és gazdag, többemeletes polgárházak között futottunk, elmentünk egy templom előtt, a bárónó keresztet vetett, és azonnal rám nézett, követem-e a mozdulatot, de hát mi nem vetünk templom előtt keresztet. Valami park is látszott, az első, melyen mintha romok vagy rommaradványok maradtak volna el a futó autó mellett, itt leli meg – mondta Dominique – Schubert és Beethoven eredeti temetkezési helyeit, a kert túlsó felén, vigyázat, tessék fogódzni, most fordulunk, ott lesz a leendő lakóhelyem. Óriási épület előtt lassítottak, majdnem egyharmad utcányin, a park egész hosszában ez az épület állt, nagyot dobant a szívem, mikor a sofőr megállt. Láttam a felírást: Avilaneum, Avilai Szent Teréz szobrát, ott állt egy fülkemélyedésben, de az épület, ott szemben a parkkal, kihaltan látszott, nem működő intézménynek, én úgy tudtam, minden frissen érkezőt virágerdő vár és fogadóbizottság. Itt kolostor módján zárt volt a rézkilincses nagyajtó, mintha nem élne benne senki, s a csendes nyári szélben megmoccan egy irtózatosan hosszú gyászlobogó. Ide visznek engem, ebbe a halottas házba? Dominique is megrémült, ijedtében németül fordult a sofőrhez, akiről legalább megtudtam, hogy Herr Durstignak kell szólítani, majdnem kiáltva kérdezte, mi történt itt, hol a virág, a fogadóbizottság, mit jelentsen a zászló. Meghalt valaki, mondta Herr Durstig, valaki, aki ide tartozik, talán csak nem a vezetőség valamelyik tagja? Dominique majdnem sírt, hát nem mindegy, így adjam át D’Aza kisasszonyt egy gyászháznak, hátha kitört valami járvány, ez volt a pestisesek területe, és minden nyomorult gyógyítóhelye a középkorban. „A kisasszonyt akkor is átadjuk”, mondta Herr Durstig nyugodtan, elkezdte kirakni a csomagokat, mindent a bejárati ajtó küszöbére tett, hogy könnyebb legyen a továbbszállításuk, ha majd bevisszük, aztán kisegített mindkettőnket a kocsiból, és be akart nyitni, csak hogy az ajtó nem nyílt, mintha a dacos gyászolók még egy ki-

lincsmozdulatig sem óhajtanának osztozni a nyomorúságban, ami rájuk tört. A sofőr verte az ajtót a kopogatóval, kétszer hiába csengett, engem meg kivert a verejték, mindig babonás voltam, hát még ebben a percben, édes istenem, milyennek ígérkezik az én nyaram, kinek a halála sújt le engem vagy mást. Harmadik erőteljes ütésre tárult csak az ajtó, akkor még persze ismeretlen volt mindenki, nem tudtam, hogy a pirosra sírt arcú, kövér, kusza hajú, láthatólag az összes és határán álló idősebb hölgy a szállodai részleg vezetője, Frau Wunderlich. Dominique jól ismerte, kérdezni sem kellett, mi történt, a kövér, kisírt szemű mondta magától: „Elvesztettük Sieglindet, bárónő. Von Szabó kisasszony, szíves elnézését kérjük – hibátlanul mondta ki a nevemet –, az intézetben mindenki, aki mozog, a rekviemre ment, egyelőre a recepció sem intézkedik, ön persze elfoglalhatja a szobáját.” A sofőr elindult a kofferekkel, a kisírt szemű mondott neki egy emelet- és szobaszámot, pakoljon be, kíséren fel, aztán elbúcsúzott, és hálás köszönetét fejezte ki a szívességért a bárónőnek az igazgatónő nevében, aki már a templomban van, és vár bennünket. Dominique villámgyorsan elköszönt tőlem, és sürgette a sofőrt, helyezze el már a szobában a szörnyetegeket, és el innen, minél hamarabb, az intézetben is csak legyen túl azon a közlésen, ami majd iszonyúan megrázza a professzorékat. Sieglind halott, hát ki hitte volna, tizennégy éves korában hogy halhat meg valaki, miben? Ahogy a sofőr visszatért, már ült is vissza a kocsijába, húzta vissza lila kesztyűjét, és búcsút intett: „A viszontlátásra, igazán fáj, hogy kicsit félresikerült az érkezése, majd kölcsönösen hírt adunk egymásnak. Auf wiedersehen, Fräulein von D’Azsa”, és a kocsit indult is, én meg ott álltam egy vadidegen előtérben egy könnyeit törölő, ismeretlen hölgygel, és először éreztem tanácstalan rémületet. Ki az a Sieglind, és én most mit csinállok, ez a kövér is azért van még itt, hogy engem beeressen, megy azonnal a gyászmisére. Milyen lesz ez a nap, ez az élet, ez a nyár? Ananké megcsóválta a fejét mögöttem, még nem jelzett, gondolta, elég ennyi egy napra, de alighanem azt is gondolta, ez még csak a nyitás, gyermek, majd megtanulod te egy életre a halott nevét, és gyújtasz te még gyertyát Sieglind von Adlerbrunnen emlékére.

Holmi, 2003/6.

SZABÓ MAGDA (1917, DEBRECEN) JÓZSEF ATTILA- ÉS KOSSUTH-DÍJAS LÍRIKUS, PRÓZA- ÉS DRÁMAÍRÓ